

ADVIES

CRB 2016 - 2140

Omzetting richtlijn niet-financiële informatie en
informatie inzake diversiteit

Advies
Omzetting richtlijn niet-financiële informatie en informatie inzake
diversiteit

Brussel
21.09.2016

Inbehandelingneming

Bij brief van 25 februari 2016 heeft vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse handel, de heer Kris Peeters, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, hierna de raad genoemd, in de onderstaande bewoordingen om advies gevraagd:

" Geachte heer voorzitter,

Met dit schrijven wens ik de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven om advies te verzoeken met betrekking tot de omzetting van de in rand vermelde richtlijn.

Als bijlage vindt u een tekstvoorstel dat de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie in samenwerking met de voorzitter van de Commissie voor boekhoudkundige normen heeft uitgewerkt. Het voorontwerp van wet zal een aantal artikelen in het Wetboek van vennootschappen invoegen of wijzigen.

Mag ik u verzoeken om mij, uiterlijk tegen vrijdag 29 april 2016 een gemotiveerd advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven te willen bezorgen met betrekking tot het voorstel van voorontwerp van wet, dat als bijlage bij deze brief werd gevoegd.

..."

De raad heeft de beleidscel-Peeters per mail om uitstel gevraagd voor het uitbrengen van het advies. De raad heeft hiertoe uitstel gekregen, gelet op de vastgelegde vergaderagenda en de intenties om een unaniem ontwerpadvies op te stellen.

De subcommissie Boekhoudregeling werd belast met het opstellen van een ontwerpadvies en is daartoe bijeengekomen op 16 maart, 11, 19 en 26 mei, 7 juli, 17 augustus en 15 september 2016.

Het ontwerpadvies werd op 21 september 2016 voorgelegd aan de plenaire vergadering, die het unaniem heeft goedgekeurd.

Inleiding

Het voorontwerp van wet dat ter advies voorligt beoogt de richtlijn 2014/95/EU¹ in de Belgische rechtsorde om te zetten. Deze richtlijn dient uiterlijk op 6 december 2016 door de verschillende lidstaten te zijn omgezet in nationale regelgeving. Het voornaamste doel van de richtlijn is de verbetering van de samenhang en de vergelijkbaarheid van de niet-financiële informatie in de Europese Unie door bepaalde grote ondernemingen te verplichten een niet-financiële verklaring op te stellen die minstens informatie bevat over milieuzaken, sociale en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping. Wanneer de vennootschap geen beleid voert met betrekking tot een of meerdere van deze aangelegenheden, bevat de niet-financiële verklaring een duidelijke en gemotiveerde toelichting waarom zij dit niet doet ('comply or explain'-beginsel).

Voor het opmaken van de verklaring van niet-financiële informatie voorziet de richtlijn dat de vennootschappen zich kunnen baseren op Europese en internationale erkende referentiemodellen. In de overwegingen bij de richtlijn en in de memorie van toelichting bij het voorontwerp van wet worden de voornaamste internationaal erkende richtlijnen en standaarden vermeld, zoals het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), het Global Compact van de Verenigde Naties, de richtsnoeren van het kader "Protect, Respect and Remedy" van de Verenigde Naties, de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de OESO, de Internationale Organisatie voor normalisatie ISO 26000, de tripartiete beginselverklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid en het Global Reporting Initiative. In het voorontwerp van wet wordt voorzien dat de minister van Economie middels een ministerieel besluit een lijst opmaakt met de Europese en internationale referentiemodellen en de zorgvuldigheidsprocedures waarop de vennootschappen zich mogen baseren. De vennootschappen moeten in de verklaring vermelden op welk referentiemodel of welke referentiemodellen zij zich hebben gebaseerd.

De richtlijn bevat tevens een optie voor de lidstaten om een "safe harbour"-clausule op te nemen: in uitzonderlijke gevallen mag informatie betreffende ophanden zijnde ontwikkelingen of zaken waarover wordt onderhandeld, worden weggelaten indien de rapportering van die informatie de naar de behoorlijk gerechtvaardigde opvatting van de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen, handelend binnen het kader van de hun krachtens het nationaal recht toegewezen bevoegdheden en met collectieve verantwoordelijkheid voor dat standpunt, ernstige schade zou toebrengen aan de commerciële positie van de onderneming, mits het weglaten van deze informatie een getrouw en evenwichtig begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de onderneming alsmede van de effecten van haar activiteiten niet in de weg staat. In het voorontwerp van wet werd deze "safe harbour"-clausule opgenomen.

¹ Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 tot wijziging van richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

De richtlijn bepaalt dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat de wettelijke auditor of het auditkantoor nagaat of de niet-financiële verklaring of de geconsolideerde niet-financiële verklaring is verstrekt. In het voorontwerp van wet wordt deze opdracht toegewezen aan de commissaris die is aangesteld door de vennootschap voor de controle van de jaarrekening. De richtlijn voorziet verder in een optie waarbij lidstaten kunnen eisen dat de informatie in de niet-financiële verklaring wordt gecontroleerd door een onafhankelijke verlener van assurancediensten. In het voorontwerp van wet werd deze optie niet opgenomen.

Daarnaast dienen beursgenoteerde grote vennootschappen een diversiteitsbeleid uit te werken en in hun jaarverslag te beschrijven. Het diversiteitsbeleid heeft betrekking op de leden van de raad van bestuur, de leden van het directiecomité, de leidinggevenden en de andere personen belast met het dagelijks bestuur van de vennootschap en omvat bijvoorbeeld de leeftijd, het geslacht, achtergrond inzake opleiding en beroepservaring... De verklaring over het diversiteitsbeleid bevat de doelstellingen, de wijze van tenuitvoerlegging en de resultaten van dit beleid. Indien de vennootschap geen diversiteitsbeleid voert, dient zij in de verklaring uitleg te verschaffen waarom zij een dergelijk beleid niet voert ('comply or explain'-beginsel). In het voorontwerp van wet werd ervoor geopteerd deze verklaring toe te voegen aan de verklaring inzake deugdelijk bestuur (aanpassing van artikel 96, §2 W. Venn.).

ADVIES

1 Algemeen

De raad heeft akte genomen van het voorontwerp van wet en de bijhorende memorie van toelichting met betrekking tot de omzetting van de bovenvermelde richtlijn. Onder voorbehoud van de hieronder geformuleerde opmerkingen gaat de raad akkoord met de tekst van het voorontwerp van wet. De raad vraagt dat het voorontwerp van wet wordt aangepast aan de opmerkingen die hieronder worden geformuleerd.

2 Toepassingsgebied

2.1 Volgens de richtlijn

De raad stelt vast dat volgens de richtlijn de niet-financiële verklaring moet worden opgesteld door de grote ondernemingen die organisaties van openbaar belang zijn en op hun balansdatum de drempel van een gemiddeld personeelsbestand van 500 werknemers gedurende het boekjaar overschrijden. Met organisaties van openbaar belang worden de genoteerde ondernemingen, de kredietinstellingen en de verzekeringsondernemingen bedoeld. Moedervenootschappen van grote groepen (die de criteria van art. 16 W. Venn. overschrijden) die op balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar en op geconsolideerde basis de drempel van een gemiddeld personeelsbestand van 500 werknemers gedurende het boekjaar overschrijden en die organisaties van openbaar belang zijn moeten een geconsolideerde niet-financiële verklaring opstellen. Dochtervenootschappen die deel uitmaken van een groep en waarvan de moedervenootschap de relevante niet-financiële informatie in haar jaarverslag of in het geconsolideerd jaarverslag heeft opgenomen, zijn vrijgesteld van de verplichting tot openbaarmaking van niet-financiële informatie.

2.2 *Standpunt van de raad en voorbeeld*

De raad stelt vast dat in het voorontwerp van wet het toepassingsgebied, zoals voorzien in de richtlijn, werd overgenomen. De raad merkt echter op dat voor het bepalen van het toepassingsgebied in het voorontwerp van wet wordt verwezen naar de in artikel 16, §1 W. Venn. vermelde criteria. In artikel 16, §1 W. Venn. worden de volgende criteria vermeld:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 250;
- jaaromzet, exclusief belasting over de toegevoegde waarde: 34 000 000 euro;
- balanstotaal: 17 000 000 euro.

De verwijzing naar artikel 16, §1 W. Venn., en meer in het bijzonder het criterium van 250 werknemers, zorgt dan ook voor dubbelzinnigheid doordat in de richtlijn en ook in het voorontwerp van wet een gemiddeld personeelsbestand van 500 werknemers als drempel wordt bepaald. Omwille van de rechtszekerheid vraagt de raad een duidelijke en juridisch correcte definiëring van het toepassingsgebied in artikel 96, §4 W. Venn. De bepalingen inzake de niet-financiële verklaring moeten van toepassing zijn op de organisaties van openbaar belang (beursgenoteerde ondernemingen, kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen) die op balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar de drempel van een gemiddeld personeelsbestand van 500 werknemers gedurende het boekjaar overschrijden en die minstens een van de twee volgende criteria overschrijden, met dien verstande dat deze criteria berekend worden op enkelvoudige basis, tenzij deze vennootschap een moedervernootschap is:

- Balanstotaal: 17 miljoen euro;
- Jaaromzet, exclusief belasting over de toegevoegde waarde: 34 miljoen euro.

De raad verduidelijkt de toepassing van dit voorontwerp van wet aan de hand van een voorbeeld:

Een moedervernootschap X is beursgenoteerd en voldoet aan de criteria zoals voorzien in het voorontwerp van wet, berekend op geconsolideerde basis. X beschikt over 10 dochtervennootschappen die binnen de consolidatiekring vallen, en heeft daarenboven nog kleinere participaties in 5 andere vennootschappen, die aldus buiten de consolidatiekring vallen indien er geen sprake van "controle" is.

Van deze 10 dochtervennootschappen zijn er 3 die onder het toepassingsgebied van het voorontwerp van wet vallen en dus in principe zelf een niet-financiële verklaring zouden moeten opstellen. De 7 andere dochtervennootschappen behoren niet tot het toepassingsgebied van de wet en moeten aldus zelf geen niet-financiële verklaring opstellen.

Zoals de richtlijn voorschrijft wordt in het voorontwerp van wet bepaald dat een dochtervennootschap wordt vrijgesteld van het opstellen van een niet-financiële verklaring indien zij en haar eigen dochtervennootschappen zijn opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening door de Belgische moedervernootschap of door een moedervernootschap in een andere Europese lidstaat. Aldus kunnen in het voorbeeld de 3 dochtervennootschappen deze bepaling inroepen zodat zij geen individuele niet-financiële verklaring moeten opstellen, althans voor zover de informatie voor elke dochter in de geconsolideerde niet-financiële verklaring van de moeder is opgenomen.

Indien deze 3 dochtervennootschappen wel een niet-financiële verklaring hebben opgesteld, kan de moedervennootschap aan haar wettelijke verplichtingen met betrekking tot deze 3 dochtervennootschappen voldoen door een verwijzing naar de niet-financiële verklaring van de dochtervennootschappen, zonder de informatie van de groep als geheel achterwege te laten die de richtlijn vereist. De niet-financiële verslaggeving m.b.t. de 7 andere dochtervennootschappen zal de moedervennootschap moeten kaderen in haar globale niet-financiële verklaring, die de elementen bevat zoals omschreven in de richtlijn en overgenomen in het voorontwerp van wet.

De raad vraagt dat het wetsontwerp conform zou zijn aan de inhoud van dit voorbeeld.

2.3 Overheidsbedrijven

De raad wenst erop te wijzen dat ook overheidsbedrijven met een commerciële, financiële of economische opdracht een voorbeeldfunctie vervullen, onder andere met betrekking tot de promotie van het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Met betrekking tot de overheidssector stelt de raad voor dat een regeling minstens analoog als die welke in de onderhavige wet is vastgesteld, binnen afzienbare tijd dient te worden uitgewerkt voor de bovengenoemde overheidsbedrijven. De raad vraagt het toepassingsgebied van deze wet in deze zin te verruimen, en verzoekt al de bevoegde regeringen dan ook om in overleg met de representatieve organisaties van de werkgevers en het overheids personeel de nodige maatregelen daartoe te nemen. Hij dringt er op aan dat op dit verzoek wordt ingegaan, daar de thematiek van het maatschappelijk verantwoord ondernemen even scherp aanwezig is in de openbare sector.

3 Opstellen van de verklaring van niet-financiële informatie

3.1 Jaarverslag of afzonderlijk verslag

De raad stelt vast dat volgens de richtlijn de niet-financiële verklaring in het bestuursverslag moet worden opgenomen. De richtlijn bepaalt dat ook een afzonderlijk verslag mag worden toegestaan op voorwaarde dat:

- het samen met het bestuursverslag wordt bekendgemaakt;
- het overeenstemt met hetzelfde boekjaar;
- het binnen een redelijke termijn openbaar wordt gemaakt en ten laatste zes maanden na balansdatum op de website van de onderneming beschikbaar wordt gesteld;
- het jaarverslag hiervan melding maakt.

De raad stelt verder vast dat in het voorontwerp van wet de optie van een afzonderlijk verslag is opgenomen. De vennootschap die de niet-financiële verklaring over hetzelfde boekjaar in een afzonderlijk verslag heeft opgemaakt, wordt vrijgesteld van de verplichting om de niet-financiële informatie in het jaarverslag op te nemen. Het jaarverslag maakt in dit geval melding dat de verklaring van niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag is opgenomen. Dit afzonderlijk verslag wordt bij het jaarverslag als bijlage gevoegd.

De raad gaat akkoord met het voorzien van de mogelijkheid om de verklaring van niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag op te nemen, maar wenst te benadrukken dat ook in dat geval het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden, hierna het kb van 1973 genoemd, volledige

toepassing moet vinden met betrekking tot dit afzonderlijk verslag. Volgens artikel 17 van het kb van 1973 behoort het jaarverslag tot de jaarlijkse voorlichting die moet verstrekt worden aan de ondernemingsraad. Wanneer de niet-financiële verklaring deel uitmaakt van het jaarverslag, wordt deze dus ook automatisch verstrekt aan de ondernemingsraad. In geval er twijfel zou bestaan of artikel 17 van het kb van 1973 ook van toepassing is voor het afzonderlijk verslag dat als bijlage is toegevoegd bij het jaarverslag, wijst de raad op artikel 2 van het kb van 1973. Hierin wordt bepaald dat het ondernemingshoofd verplicht is aan de leden van de ondernemingsraad alle documenten te overhandigen die aan de vennoten worden medegedeeld, zodat het afzonderlijk verslag sowieso ook jaarlijks aan de ondernemingsraad moet worden bezorgd. Aldus wordt het afzonderlijk verslag op dezelfde manier behandeld als de niet-financiële verklaring die deel uitmaakt van het jaarverslag, en zijn in beide gevallen de bepalingen van het kb van 1973 van toepassing. De raad vraagt om deze overweging in de memorie van toelichting op te nemen.

3.2 Referentiemodellen

De raad stelt vast dat de vennootschappen zich voor het opmaken van de verklaring van niet-financiële informatie kunnen baseren op Europese en internationale erkende referentiemodellen, en dat zij in de verklaring moeten vermelden op welk model zij zich hebben gebaseerd. De minister van Economie zal middels een ministerieel besluit een lijst opstellen met de Europese en internationale referentiemodellen en de zorgvuldigheidsprocedures waarop de vennootschappen zich mogen baseren. De raad gaat hiermee akkoord, maar vraagt dat vennootschappen, in functie van hun behoeften en het toepassingsgebied van de referentiemodellen, zich op een of meerdere referentiemodellen zouden kunnen baseren. De raad vraagt dan ook om het voorontwerp van wet te wijzigen als volgt:

“Zij vermelden in de verklaring op welk(e) model(len) zij zich hebben gebaseerd.”

Wat betreft het ministerieel besluit met de lijst van referentiemodellen, vraagt de raad dat hij om advies zou worden gevraagd bij de keuze van de referentiemodellen die in het ministerieel besluit worden voorgesteld. De raad vraagt dan ook om het voorontwerp van wet als volgt te wijzigen:

“De minister van Economie maakt, na advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, middels een ministerieel besluit een lijst op met de Europese en internationale referentiemodellen en de zorgvuldigheidsprocedures waarop de vennootschappen zich mogen baseren.”

3.3 Koninklijk besluit van 27 november 1973

De wet tot omzetting van de richtlijn niet-financiële informatie mag geen afbreuk doen aan de uitvoering van de bepalingen van het kb van 1973, genomen in uitvoering van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

De raad vraagt deze zin expliciet in het wetsontwerp op te nemen.

4 Controle

De raad ondersteunt de bepaling uit het voorontwerp van wet die ertoe strekt dat het ook voor de niet-financiële informatie de commissaris is die is aangesteld door de vennootschap voor de controle van de jaarrekening, die net als voor de andere onderdelen van het jaarverslag moet aangeven of het jaarverslag de door de artikelen 95 en 96 W. Venn. vereiste inlichtingen bevat en in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar. Dit geldt eveneens voor de niet-financiële informatie in een afzonderlijk verslag dat bij het jaarverslag is bijgevoegd. De raad gaat er daarnaast mee akkoord dat het voorontwerp van wet niet voorziet in de optie van de richtlijn om de niet-financiële informatie te laten controleren door een onafhankelijke verlener van assurancediensten.

5 Juridisch-technische opmerkingen

Tot slot maakt de raad een aantal juridisch-technische opmerkingen met betrekking tot het voorontwerp van wet:

- De raad vraagt in het algemeen om de Nederlandse en Franse versie van het voorontwerp van wet grondig juridisch na te lezen en beide versies met elkaar in overeenstemming te brengen;
- De raad vraagt om in artikel 4 van het voorontwerp van wet (gewijzigd artikel 96 W. Venn.), in de alinea die begint met “In de mate waarin zulks noodzakelijk is...” de sociale en milieuaangelegenheden aan te vullen met “personeelsaangelegenheden”, en dit om in overeenstemming te zijn met de richtlijn. Op dezelfde wijze moet ook artikel 5 van het voorontwerp van wet (gewijzigd artikel 119 W. Venn.) aangepast worden;
- In datzelfde artikel 4 vraagt de raad om onder punt e) “bedrijfsactiviteit” te wijzigen door “bedrijfsactiviteiten”. Op dezelfde wijze moet ook artikel 5 aangepast worden;
- In datzelfde artikel 4 vraagt de raad om in de alinea die begint met “Waar dit passend wordt geacht”, “financiële” toe te voegen vóór “bedragen”. Op dezelfde wijze moet ook artikel 5 aangepast worden;
- In de memorie van toelichting wordt bij artikel 4 gesproken over “de wens van het Belgische bedrijfsleven om vertrouwelijke commerciële informatie te beschermen en niet openbaar te maken.” De raad vraagt deze zinsnede als volgt te herschrijven: “Om vertrouwelijke commerciële informatie waarvan de publicatie ernstige schade zou veroorzaken aan de commerciële positie van de onderneming te beschermen en niet openbaar te maken, voorziet de nieuwe paragraaf 4 van artikel 96 van...”;
- De Richtlijn bepaalt dat de lidstaten kunnen toestaan dat informatie betreffende ophanden zijnde ontwikkelingen of zaken waarover wordt onderhandeld, in uitzonderlijke gevallen wordt weggelaten “indien de rapportering van die informatie de naar de behoorlijk gerechtvaardigde opvatting van de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen, handelend binnen het kader van de hun krachtens het nationaal recht toegewezen bevoegdheden en met collectieve verantwoordelijkheid voor dat standpunt, ernstige schade zou toebrengen aan de commerciële positie van de onderneming, mits...”. In het voorontwerp van wet is echter geen sprake van de behoorlijke rechtvaardiging van die opvatting en de collectieve verantwoordelijkheid. De raad vraagt de bewoordingen van de richtlijn in het voorontwerp van wet over te nemen;

- In de memorie van toelichting wordt bij artikel 4 bepaald dat: "In geval van een intentie tot fusie, een overname of een splitsing geniet noodzakelijkerwijze de vennootschap van de mogelijkheid om vertrouwelijke informatie niet op te nemen in de niet-financiële verklaring." De raad vraagt om "noodzakelijkerwijze" te schrappen.

Woonden, onder het voorzitterschap van de heer R. TOLLET, voorzitter van de Raad, de plenaire vergadering van 21 september 2016, bij:

Lid benoemd op voorstel van de representatieve organisaties van de industrie en van het bank- en verzekeringswezen:

De heer ROOSSENS

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de ambachten, de kleine en middelgrote handelsondernemingen en de kleinindustrie vertegenwoordigen:

De heren LESCEUX en VANDORPE

Lid benoemd op voorstel van de landbouworganisaties:

De heer GOTZEN

Lid benoemd op voorstel van de bosbouw:

De heer COOLENS

Lid benoemd op voorstel van de federale socialprofitsector in België:

Mevrouw URBAIN

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de arbeiders vertegenwoordigen:

Algemeen Belgisch Vakverbond : de heren DE BAENE en QUINTARD

Algemeen Christelijk Vakverbond: de heren HANSSENS en VAN ZWOL

Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België: de heren COPPENS en VALENTIN